

ILMIY TADQIQOTLAR VA IJTIMOY INNOVATSIYALAR: KELAJAK UCHUN IMKONIYATLAR

Umurzakova Kommuna Xursanovna
Qo'qon universiteti katta o'qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada ilmiy tadqiqotlar va ijtimoiy innovatsiyalarning jamiyat rivojlanishiga ta'siri va kelajak uchun yaratadigan imkoniyatlari tahlil qilinadi. Ilmiy izlanishlarning texnologik va ijtimoiy innovatsiyalarni shakllantirishdagi o'rni, ularning turli sohalarda qo'llanilishi va amaliyotga tatbiq qilinishining ahamiyati o'rganiladi. Ijtimoiy innovatsiyalar yordamida iqtisodiyot, ta'lim va sog'liqni saqlash kabi sohalarda inqilobiy o'zgarishlarni amalga oshirish imkoniyatlari ko'rib chiqiladi. Shuningdek, kelajakda ilmiy tadqiqotlarni qo'llab-quvvatlash, innovatsiyalarni rivojlantirish va ularni xalqaro hamkorlik orqali kengaytirishning muhimligi ta'kidlanadi.

Kalit so'zlar: Ilmiy tadqiqotlar, ijtimoiy innovatsiyalar, texnologik rivojlanish, amaliyotga tatbiq, iqtisodiy o'sish, sog'liqni saqlash, ta'lim, raqamli platformalar, xalqaro hamkorlik, barqaror rivojlanish.

Kirish. Ilmiy tadqiqotlar va ijtimoiy innovatsiyalar kelajakni shakllantirishda muhim omillar sifatida qaraladi. Bugungi kunda dunyo oldida turgan eng katta muammolar — iqlim o'zgarishi, energetika inqirozi, global sog'liqni saqlash inqirozi va iqtisodiy tengsizlik kabi muammolar ilm-fanning yutuqlariga asoslangan innovatsion yondashuvlar orqali hal qilinishi mumkin. Shu nuqtai nazardan, ilmiy tadqiqotlar nafaqat bilimlarni kengaytirish, balki jamiyat hayotiga real o'zgarishlar kiritish uchun ham zarur vositadir. Ilmiy tadqiqotlar insoniyat oldida turgan muammolarga javob izlashda yetakchi rol o'ynaydi. Ushbu tadqiqotlar ko'pincha yangi bilimlar yaratish bilan chegaralanmaydi, balki bu bilimlarni jamiyat manfaatlariga mos ravishda qo'llash uchun innovatsiyalarni yaratish zaruratini ham bildiradi. Ijtimoiy innovatsiyalar esa bu jarayonning ajralmas qismidir. Ijtimoiy innovatsiyalar orqali ijtimoiy muammolarni hal etish va insonlar hayotini yaxshilash uchun yangi usullar va yondashuvlar ishlab chiqiladi. Ilmiy tadqiqotlar va ijtimoiy innovatsiyalar birgalikda ishlaganda esa, ular jamiyatda chuqur va barqaror o'zgarishlarni amalga oshirishga imkon yaratadi.

Ijtimoiy innovatsiyalar tushunchasi keng va ko'p qirrali bo'lib, turli sohalarni qamrab oladi. Ular ta'lim, sog'liqni saqlash, ekologiya, iqtisodiyot, ijtimoiy adolat va hatto siyosiy sohalarga ham taalluqlidir. Masalan, ta'lim sohasidagi ijtimoiy innovatsiyalar texnologiyalarni keng qo'llash orqali o'quv jarayonini takomillashtirishga xizmat qilishi mumkin. Sog'liqni saqlash sohasida esa ilmiy tadqiqotlar va innovatsiyalar yangi dori vositalarini kashf qilish, kasalliklarni oldini olish va davolash jarayonlarini yaxshilashda hal qiluvchi ahamiyatga ega. Shuningdek, energetika va ekologiya sohaslarida ham ilmiy tadqiqotlar kelajak uchun yangi, barqaror yechimlar topishda muhim o'rinni egallaydi. Ilmiy tadqiqotlar va innovatsiyalar nafaqat texnologik rivojlanishga, balki iqtisodiy o'sishga ham kuchli ta'sir ko'rsatadi. Innovatsiyalar orqali yangi ish o'rinlari yaratilib, iqtisodiyotning yangi tarmoqlari shakllanadi. Shu bilan birga, ijtimoiy innovatsiyalar iqtisodiy tengsizlik va boshqa ijtimoiy muammolarni hal etishda muhim vosita bo'lib xizmat qiladi. Masalan, mikro moliyalashtirish yoki ijtimoiy tadbirkorlik kabi ijtimoiy innovatsiyalar orqali iqtisodiy imkoniyatlardan foydalanish imkoniyatlari kengaytiriladi. Natijada, ilmiy tadqiqotlar va ijtimoiy innovatsiyalar jamiyatda ijobiy iqtisodiy va ijtimoiy o'zgarishlarni amalga oshirishga yordam beradi.

Bugungi globallashtirilgan dunyoda ilmiy tadqiqotlar va ijtimoiy innovatsiyalar o'zaro chambarchas bog'liq. Bir sohadagi tadqiqotlar va kashfiyotlar boshqa sohalarga ta'sir ko'rsatishi va innovatsiyalarning yangi yo'nalishlariga turtki bo'lishi mumkin. Masalan, sun'iy intellekt yoki

genetik muhandislik sohasidagi ilmiy tadqiqotlar sog'liqni saqlash, qishloq xo'jaligi va ta'lim sohalarida keng imkoniyatlar yaratmoqda. Shu sababli, ilmiy tadqiqotlar va innovatsiyalarning integratsiyasi nafaqat alohida bir sohaning rivojlanishiga, balki butun jamiyatni yuksaltirishga xizmat qilishi mumkin. Ilmiy tadqiqotlar va ijtimoiy innovatsiyalarning jamiyatda keng qo'llanilishi esa ularning samaradorligi va barqarorligi uchun muhim omil hisoblanadi. Ushbu jarayonni muvaffaqiyatli amalga oshirish uchun davlat va xususiy sektor hamkorligi, shuningdek, fuqarolik jamiyati tashkilotlarining faol ishtiroki talab etiladi. Innovatsiyalarni ommaviylashtirish uchun esa ularning ijtimoiy qabul qilinishini ta'minlash muhimdir. Buning uchun esa ilm-fan va texnologiyalar sohasidagi yutuqlarni keng jamoatchilikka tushuntirish, aholining bilim va savodxonligini oshirish kerak. Ilmiy tadqiqotlar va ijtimoiy innovatsiyalar kelajak uchun keng imkoniyatlarni taqdim etadi. Ular jamiyat oldidagi eng dolzarb muammolarni hal qilishda asosiy vositalardan biri bo'lib xizmat qiladi. Shu sababli, ilm-fan va innovatsiyalarni rivojlantirish, ular asosida yangi ijtimoiy va iqtisodiy imkoniyatlarni yaratish bugungi kunning eng dolzarb masalalaridan biridir.

Asosiy qism. Ilmiy tadqiqotlar va ijtimoiy innovatsiyalar jamiyatning barqaror rivojlanishi uchun asosiy omillardan biri hisoblanadi. Zamonaviy dunyoda innovatsiyalar inson hayotining har bir sohasida chuqur iz qoldirmoqda va bu jarayonlar ilmiy izlanishlar asosida rivojlanib boradi. Innovatsion g'oyalari iqtisodiyot, tibbiyot, ta'lim, ekologiya va ijtimoiy sohalarida inqilobiy o'zgarishlarni yuzaga keltiradi, buning natijasida yangi imkoniyatlar, yechimlar va strategiyalar paydo bo'ladi. Ushbu maqola ilmiy tadqiqotlar va ijtimoiy innovatsiyalarning kelajak uchun qanday imkoniyatlar yaratishi, ularning jamiyat va iqtisodiyotga bo'lgan ta'siri hamda ijtimoiy innovatsiyalarni amalga oshirishning muhimligi haqida so'z yuritadi.

Ilmiy Tadqiqotlarning Rolini Kuchaytirish. Ilmiy tadqiqotlar – bu innovatsiyalarning poydevori. Har qanday texnologik va ijtimoiy yangiliklar zamirida ilmiy asoslar yotadi. Kelajakning eng katta muammolaridan biri, masalan, iqlim o'zgarishi, oziq-ovqat xavfsizligi, va suv resurslarining yetarli emasligi, aynan ilmiy tadqiqotlar orqali yechimini topishi mumkin. Ilmiy tadqiqotlar nafaqat muammolarni tahlil qilish, balki ularga barqaror va innovatsion yechimlarni taklif qilish uchun zarurdir. Ijtimoiy innovatsiyalarda ham ilmiy tadqiqotlar asosiy rol o'ynaydi. Ijtimoiy innovatsiyalar – bu jamiyatning ehtiyojlariga moslashgan va inson hayotini yaxshilash maqsadida ishlab chiqilgan yangi uslub va g'oyalardir. Ushbu innovatsiyalar, masalan, ta'lim sohasida yangi pedagogik texnologiyalar yoki sog'liqni saqlashda raqamli yechimlarni tatbiq qilish, jamiyatning turmush sifatini yaxshilashda katta rol o'ynaydi.

Ijtimoiy Innovatsiyalar va Ularning Ta'siri. Ijtimoiy innovatsiyalar iqtisodiyot va jamiyatni rivojlantirishda strategik ahamiyatga ega. Bugungi globalashgan dunyoda ijtimoiy innovatsiyalar bir mamlakatning ichki rivojlanishi bilan cheklanib qolmay, balki xalqaro miqyosda ham o'z ta'sirini o'tkazmoqda. Masalan, sog'liqni saqlashda sun'iy intellekt asosida xizmat ko'rsatish yoki ta'limda masofaviy o'qitish texnologiyalarining joriy qilinishi butun dunyo miqyosida ta'lim va sog'liqni saqlash tizimlarining rivojlanishiga turtki bo'lmoqda. Yuqori texnologiyalarga asoslangan innovatsiyalar ham ijtimoiy muammolarni hal qilishda hal qiluvchi omil hisoblanadi. Masalan, rivojlanayotgan mamlakatlarda qishloq xo'jaligida raqamli texnologiyalarni joriy etish oziq-ovqat xavfsizligini oshirish va qashshoqlikni kamaytirishga yordam beradi. Shu bilan birga, ta'limda raqamli platformalarning joriy qilinishi rivojlanayotgan hududlardagi bolalarning sifatli ta'limga bo'lgan imkoniyatlarini oshiradi.

Ilmiy Tadqiqotlar va Innovatsiyalarni Amaliyotga Tatbiq Etish. Ilmiy tadqiqotlarning samaradorligi ko'pincha ularning amaliyotga tatbiq qilinishiga bog'liq. Innovatsiyalar faqatgina laboratoriyalarda yaratilmaydi, balki ular real hayotda qo'llanilsa, keng tarqaladi va samarali bo'ladi. Ijtimoiy innovatsiyalarni amalga oshirish uchun turli sohalar vakillari – olimlar,

tadbirkorlar, davlat va jamoat tashkilotlari birgalikda ishlashi kerak. Masalan, rivojlanayotgan mamlakatlarda ta'limni rivojlantirish bo'yicha amalga oshirilgan ijtimoiy innovatsiyalar, jumladan, bolalarning masofaviy o'qishi va raqamli ta'lim platformalarini yaratish kabi loyihalar davlat va xususiy sektorning hamkorligi orqali muvaffaqiyatli bo'lgan. Bunday yondashuvlar nafaqat ta'lim sohasida, balki sog'liqni saqlash, ekologiya va energetika sohalarida ham amalga oshirilmoqda. Shu tariqa, ilmiy izlanishlar va innovatsion texnologiyalar jamiyatning umumiy rivojlanishiga sezilarli hissa qo'shadi.

Kelajak uchun Innovatsion Strategiyalar. Kelajak uchun ijtimoiy innovatsiyalarni rivojlantirishda bir nechta asosiy strategik yo'nalishlar mavjud. Eng birinchisi, yoshlarni ilm-fan va texnologiyalarga jalb qilishdir. Yoshlar innovatsiyalar yaratishda asosiy ijodiy kuch hisoblanadi. Ta'lim tizimida ilmiy tadqiqotlar va texnologiyalarni rivojlantirish bo'yicha o'quv dasturlari keng joriy qilinishi, bolalikdan ijodkorlik va innovatsion fikrlash rivojlantirilishi lozim. Bu esa kelajakda texnologiyalarni yangilash va ilm-fan rivojlanishini ta'minlaydi. Ikkinchi muhim strategik yo'nalish – ilmiy va texnologik yutuqlarni tijoratlashtirish. Innovatsiyalar bo'yicha olib borilgan ilmiy tadqiqotlar ko'pincha tijorat sohasiga tatbiq qilinmasdan qolib ketadi. Shu sababli, innovatsion texnologiyalarni tijoratlashtirish jarayonini qo'llab-quvvatlash va rag'batlantirish kelajakda iqtisodiy rivojlanishga sezilarli turtki beradi. Shuningdek, innovatsiyalarni rivojlantirishda xalqaro hamkorlik va global miqyosda tajriba almashish muhim ahamiyatga ega. Hozirgi kunda xalqaro tashkilotlar va yirik kompaniyalar hamkorligida ko'plab yirik ijtimoiy innovatsiyalar muvaffaqiyatli amalga oshirilmoqda. Bu jarayon global miqyosda iqtisodiy va ijtimoiy muammolarni hal qilishga yordam beradi.

Ilmiy tadqiqotlar va ijtimoiy innovatsiyalar jamiyatning kelajakdagi barqaror rivojlanishi uchun muhim vositalar hisoblanadi. Ushbu jarayonlar insonlarning turmush darajasini oshirish, global va mahalliy muammolarni hal qilish, iqtisodiy-ijtimoiy farovonlikni ta'minlashda hal qiluvchi ahamiyatga ega. Ayniqsa, innovatsiyalar texnologiyalar, ta'lim, sog'liqni saqlash va boshqa ko'plab sohalarda yangi yondashuvlar va yechimlarni taklif qilishi orqali jamiyatga sezilarli foyda keltiradi. Ilmiy tadqiqotlar esa bu innovatsiyalarning asosi bo'lib, ularning muvaffaqiyatli amaliyotga tatbiq qilinishini ta'minlaydi. Ilmiy tadqiqotlar innovatsion jarayonlarning boshlang'ich bosqichi hisoblanadi. Ular orqali global muammolar, jumladan, iqlim o'zgarishi, energiya manbalarining tanqisligi, oziq-ovqat xavfsizligi kabi dolzarb masalalarga yechimlar ishlab chiqiladi. Ilm-fan yangiliklari, texnologik rivojlanish va yangi bilimlar turli sohalarda yanada barqaror va samarali yechimlar topishga yordam beradi. Ilmiy tadqiqotlar natijalari, o'z navbatida, innovatsion texnologiyalarga asoslanib yangi mahsulotlar va xizmatlar yaratishga turtki beradi, bu esa iqtisodiy rivojlanishga kuchli hissa qo'shadi.

Ijtimoiy innovatsiyalar ham o'z o'rnida muhim ahamiyatga ega. Ular jamiyat ehtiyojlariga moslashgan yangi texnologiyalar, xizmatlar va boshqaruv uslublarini ishlab chiqish bilan jamiyatda sezilarli o'zgarishlar sodir qiladi. Ayniqsa, sog'liqni saqlash, ta'lim va qishloq xo'jaligi kabi sohalarda ijtimoiy innovatsiyalar muhim rol o'ynaydi. Masalan, sog'liqni saqlashda sun'iy intellekt va telemeditsina texnologiyalari aholining tibbiy xizmatlardan foydalanish imkoniyatlarini kengaytirsa, ta'lim sohasida raqamli platformalar o'quvchilar va o'qituvchilar o'rtasidagi masofani qisqartiradi. Bunday innovatsiyalar jamiyatda adolatli rivojlanishni ta'minlash, ijtimoiy tengsizlikni kamaytirish va aholining farovonligini oshirish imkonini beradi. Kelajakda innovatsiyalarni samarali rivojlantirish va amaliyotga tatbiq etish uchun bir qator strategik choralar ko'rish zarur. Birinchidan, ilmiy tadqiqotlarni yanada qo'llab-quvvatlash va ularni tijoratlashtirishni rag'batlantirish lozim. Innovatsion texnologiyalarni amaliy hayotda keng qo'llash orqali iqtisodiy samaradorlikni oshirish mumkin. Ikkinchidan, yoshlarni ilmiy izlanishlarga jalb qilish, ularni innovatsion loyihalarda faol ishtirok etishga tayyorlash muhimdir.

Bu jarayon kelajakda yangi avlodning ilmiy salohiyatini oshirish va texnologik rivojlanish uchun zarur sharoitlarni yaratadi. Bundan tashqari, xalqaro hamkorlik ijtimoiy innovatsiyalarni muvaffaqiyatli amalga oshirish uchun muhim omil hisoblanadi. Ilm-fan va texnologiyalardagi ilg'or yutuqlarni xalqaro miqyosda qo'llash va tajriba almashish kelajakdagi global muammolarni birgalikda hal qilishga yordam beradi. Xalqaro hamkorlik doirasida amalga oshirilayotgan loyihalar ko'pincha yangi texnologiyalar va innovatsiyalarning samaradorligini oshiradi, chunki bu jarayonlarda har bir mamlakat o'zining noyob tajribasi va yutuqlari bilan ishtirok etadi.

Xulosa qilib aytganda, ilmiy tadqiqotlar va ijtimoiy innovatsiyalar jamiyatning barcha jabhalarida muhim o'zgarishlar va imkoniyatlar yaratadi. Ular nafaqat iqtisodiy-ijtimoiy rivojlanishni ta'minlash, balki kelajak avlod uchun barqaror va xavfsiz hayot sharoitlarini yaratishda ham katta rol o'ynaydi. Shu bois, innovatsion rivojlanishni rag'batlantirish, ilmiy tadqiqotlarni qo'llab-quvvatlash va ijtimoiy innovatsiyalarning keng ko'lamda tatbiq etilishini ta'minlash kelajak uchun muhim strategik yo'nalishdir. Ilmiy tadqiqotlar va ijtimoiy innovatsiyalar jamiyatning kelajakdagi rivojlanishi uchun eng muhim omillardan biridir. Innovatsiyalar yordamida jamiyatda turmush darajasi yaxshilanadi, ijtimoiy muammolar yechim topadi va iqtisodiy barqarorlik ta'minlanadi. Ilmiy tadqiqotlarni qo'llab-quvvatlash va ularni amaliyotga tatbiq qilish orqali innovatsion rivojlanish uchun keng imkoniyatlar yaratiladi. Shu sababli, jamiyatimizda ilmiy tadqiqotlar va innovatsiyalarni rivojlantirish kelajak uchun muhim strategik yo'nalish hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Sidorov, V. A., Tursunov, I. E., Sharipov, T. S., & Yahyoyeva, S. O. (2023). INNOVATSIYA IQTISODIYOTI: TEXNOLOGIK YUTUQ MUAMMOSI. BARQARORLIK VA YETAKCHI TADQIQOTLAR ONLAYN ILMIY JURNALI, 3(2), 8-15.
2. Norboyev, F. (2023). PEDAGOGIK INNOVATSIYALAR TADBIQIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR. Евразийский журнал социальных наук, философии и культуры, 3(9), 55-60.
3. Umarjon, B., & Olimxoja, O. (2024). INNOVATSION IQTISODIY RIVOJLANISHDA XORIJIY TAJRIBASI. Ustozlar uchun, 56(1), 43-49.
4. Axmatova, N. (2024, February). GLOBAL KONTEKSTDA TIL O'QITISHDAGI STRATEGIYALAR VA INNOVATSIYALAR. In Conference Proceedings: Fostering Your Research Spirit (pp. 565-566).
5. Мамадалиев, К. К. (2021). INNOVATION AS A FACTOR OF ECONOMIC DEVELOPMENT OF THE AGRICULTURAL SECTOR. Life Sciences and Agriculture, (1), 18-22.
6. Umurzakova Kommuna. (2024). INNOVATSION IQTISODIYOT SHAROITIDA ZAMONAVIY MARKETING KONSEPSIYALARIDAN FOYDALANISH. Yosh Tadqiqotchi Jurnal, 3(4), 1-9. Retrieved from <https://2ndsun.uz/index.php/yt/article/view/663>
7. Умурзакова Коммуна. (2024). ТРУДНОСТИ В ПРЕПОДАВАНИИ РУССКОГО ЯЗЫКА В ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЯХ И ПУТИ ИХ РЕШЕНИЯ. Yosh Tadqiqotchi Jurnal, 3(4), 10-18. Retrieved from <https://2ndsun.uz/index.php/yt/article/view/664>
8. Умурзакова Коммуна. (2024). ЦИФРОВЫЕ ТЕХНОЛОГИИ В ЭКАНОМИКЕ. Yosh Tadqiqotchi Jurnal, 3(4), 19-24. Retrieved from <https://2ndsun.uz/index.php/yt/article/view/665>
9. Умурзакова, К. (2024). НАУЧНО-ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ-ИМПУЛЬС К САМОРАЗВИТИЮ СТУДЕНТОВ. YANGI O'ZBEKISTONDA IJTIMOY-INNOVATSION TADQIQOTLAR, 2(3), 1-4.
10. Kommuna, U. (2024). THE EFFECT OF THE DIGITAL ECONOMY ON EDUCATION. YANGI O'ZBEKISTONDA IJTIMOY-INNOVATSION TADQIQOTLAR, 2(3), 5-7.

11. Обиджонов, М., & Умурзакова, К. (2024). ВЛИЯНИЕ ДЕЛОВОЙ ЭТИКИ НА БИЗНЕС СРЕДУ. YANGI O'ZBEKISTONDA IJTIMOIIY-INNOVATSION TADQIQOTLAR, 2(3), 8-11.
12. Umurzakova Kommuna. (2024). USE OF MODERN MARKETING CONCEPTS IN AN INNOVATIVE ECONOMY. International Multidisciplinary Journal of Universal Scientific Prospectives, 2(3), 1–8. Retrieved from <https://izlanuvchi.uz/index.php/iz/article/view/48>
13. Kommuna Umurzakova. (2024). THE SPECIFICS OF THE TRANSLATION OF TRADITIONAL VALUES IN MODERN DIGITAL INFORMATION DISCOURSE. International Multidisciplinary Journal of Universal Scientific Prospectives, 2(3), 9–11. Retrieved from <https://izlanuvchi.uz/index.php/iz/article/view/49>
14. Umurzakova Kommuna. (2024). DOSTON IS A DEVELOPED GENRE OF FOLKLORE IN UZBEKISTAN (DESCRIPTION OF THE MAIN HERO OF EPIC POEM ALPAMYSH). International Multidisciplinary Journal of Universal Scientific Prospectives, 2(3), 12–17. Retrieved from <https://izlanuvchi.uz/index.php/iz/article/view/50>
15. Umurzakova, K. K. (2022). Russian language: Yesterday, today and tomorrow.
16. Umurzakova, K. K. (2022). RESEARCH ACTIVITY IS AN IMPULSE TO SELF-DEVELOPMENT OF STUDENTS. Frontline Social Sciences and History Journal, 2(03), 39-44.
17. Umurzakova, K. K. (2021). Problems of russian language teaching in higher education and their solutions. Asian Journal of Research in Social Sciences and Humanities, 11(11), 774-778.
18. Umurzakova, K. (2023). ADVANTAGES OF THE METHOD OF USING STORIES IN TEACHING THE RUSSIAN LANGUAGE. Экономика и социум, (6-2 (109)), 553-557.
19. Умурзакова, К. (2024). ЦИФРОВЫЕ ТЕХНОЛОГИИ В ЭКАНОМИКЕ. Yosh Tadqiqotchi Jurnal, 3(4), 19-24.
20. Хурсановна, У. К. (2024). О 'ZBEKISTON IJTIMOIIY TARMOQLARIDA YOSHLAR NUTQI. Kokand University Research Base, 515-518.
21. Умурзакова Коммуна Хурсановна. (2024). ЦИФРОВАЯ ЭКОНОМИЧЕСКАЯ ИНФРАСТРУКТУРА. Научная база Кокандского университета, 965–968. Получено с <https://scholar.kokanduni.uz/index.php/rb/article/view/268>
22. Умурзакова Коммуна Хурсановна. (2024). ЦИФРОВЫЕ ИННОВАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ В ОБРАЗОВАТЕЛЬНОМ БИЗНЕСЕ. Научная база Кокандского университета, 273–276. Получено с <https://scholar.kokanduni.uz/index.php/rb/article/view/327>
23. Умурзакова Коммуна Хурсановна. (2024). ИСПОЛЬЗОВАНИЕ СОВРЕМЕННЫХ КОНЦЕПЦИЙ МАРКЕТИНГА В ИННОВАЦИОННОЙ ЭКОНОМИКЕ. Научная база Кокандского университета, 277–284. Получено с <https://scholar.kokanduni.uz/index.php/rb/article/view/328>
24. Умурзакова Коммуна Хурсановна. (2024). О ТРУДНОСТИ ПОНИМАНИЯ РУССКИХ ФРАЗЕОЛОГИЗМОВ. Научно-исследовательская база Кокандского университета, 290–295. Получено с <https://scholar.kokanduni.uz/index.php/rb/article/view/330>.
25. Умурзакова Коммуна Хурсановна и Обиджонов Мухаммадали Муроджон угли. (2024). ВЛИЯНИЕ ДЕЛОВОЙ ЭТИКИ НА БИЗНЕС СРЕДУ. Научно-исследовательская база Кокандского университета, 969–973. Получено с <https://scholar.kokanduni.uz/index.php/rb/article/view/269>.